SOTE valiokunnan kuulemistilaisuus

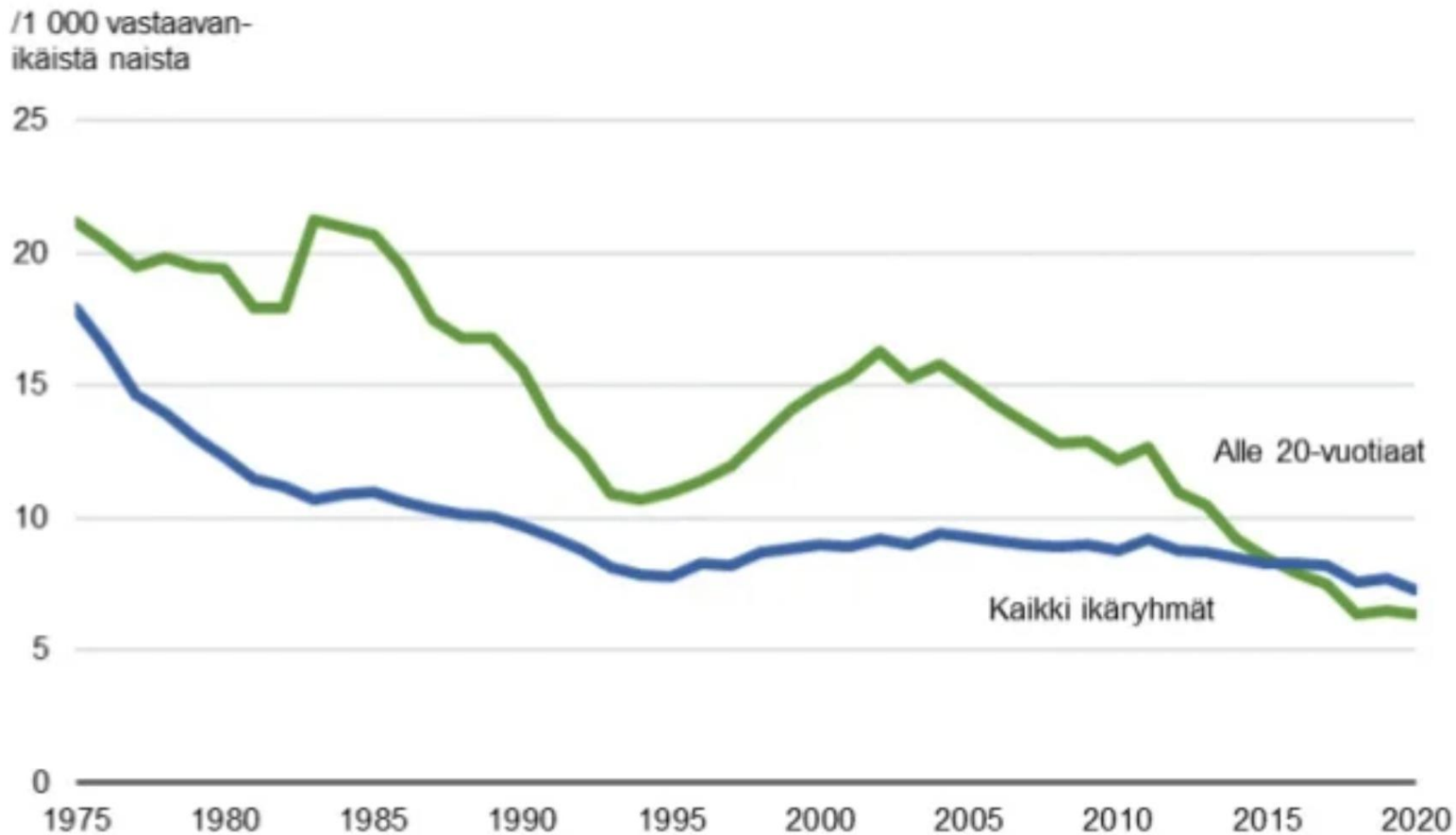
Suomen Gynekologiyhdistys

Oskari Heikinheimo, prof./HY ja osylil./HUS

Raskauden-keskeytyslaki Suomessa vuodesta 1970 - lääketieteen virstanpylväitä

- Ehkäisytabletit Suomen markkinoille 1970 luvulla
- Kotiraskaustestit käyttöön 1970-80 luvuilla
- Ultraäänilaitteet gynekologien vastaanotoille 1980-90 luvulla
- Modernit kierukat käyttöön 1980 luvulla
  - Hormonikierukka markkinoille 1990
- Raskaudenkeskeytys Käypä hoito -suositus 2000
- Lääkkeellinen raskaudenkeskeytys käyttöön kesällä 2000

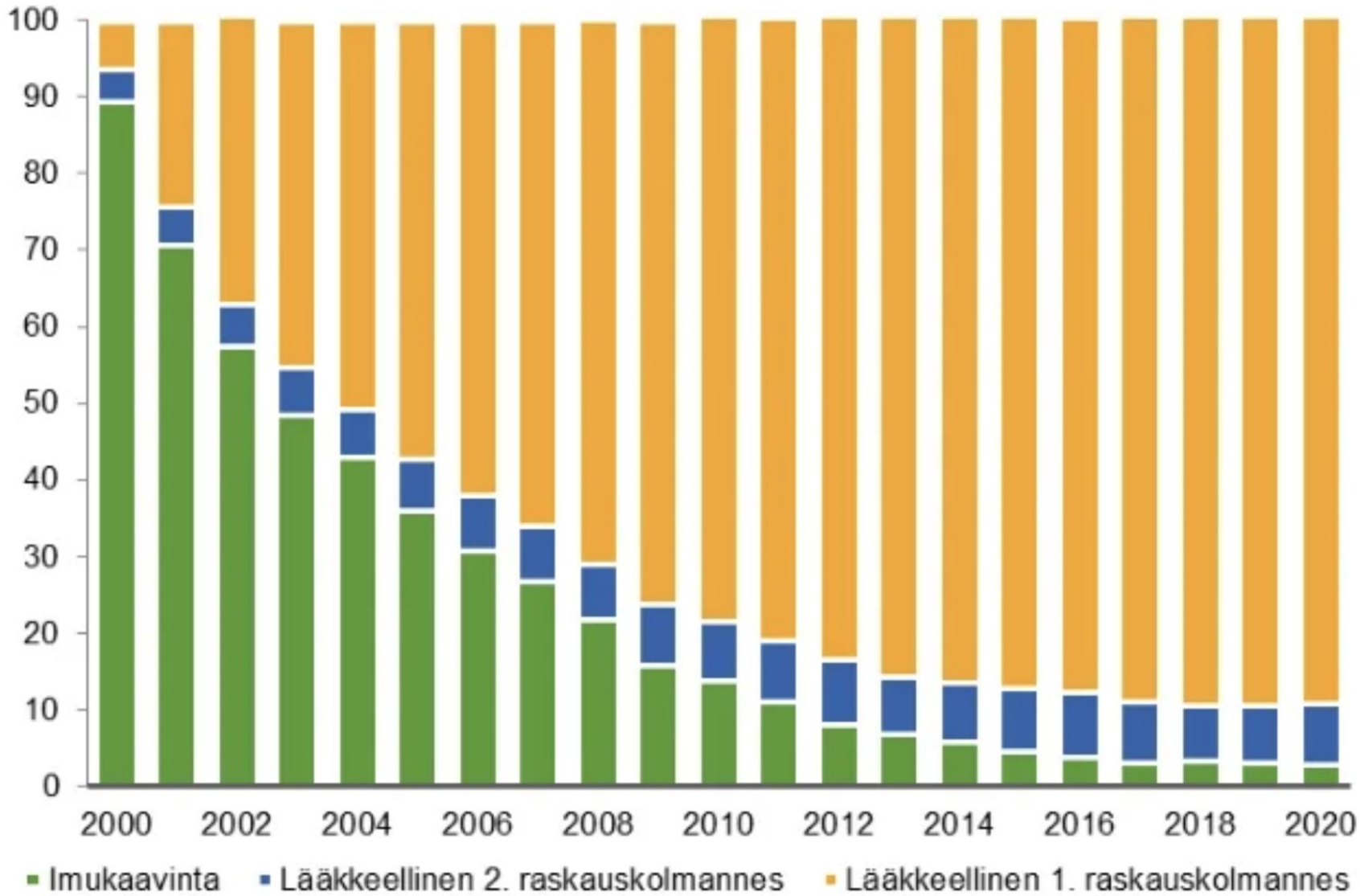
Raskaudenkeskeytykset tuhatta vastaavanikäistä naista kohti 1975–2020

Lähde: Raskaudenkeskeyttämisrekisteri, THL

thl

Raskaudenkeskeytysmenetelmät 2000–2020

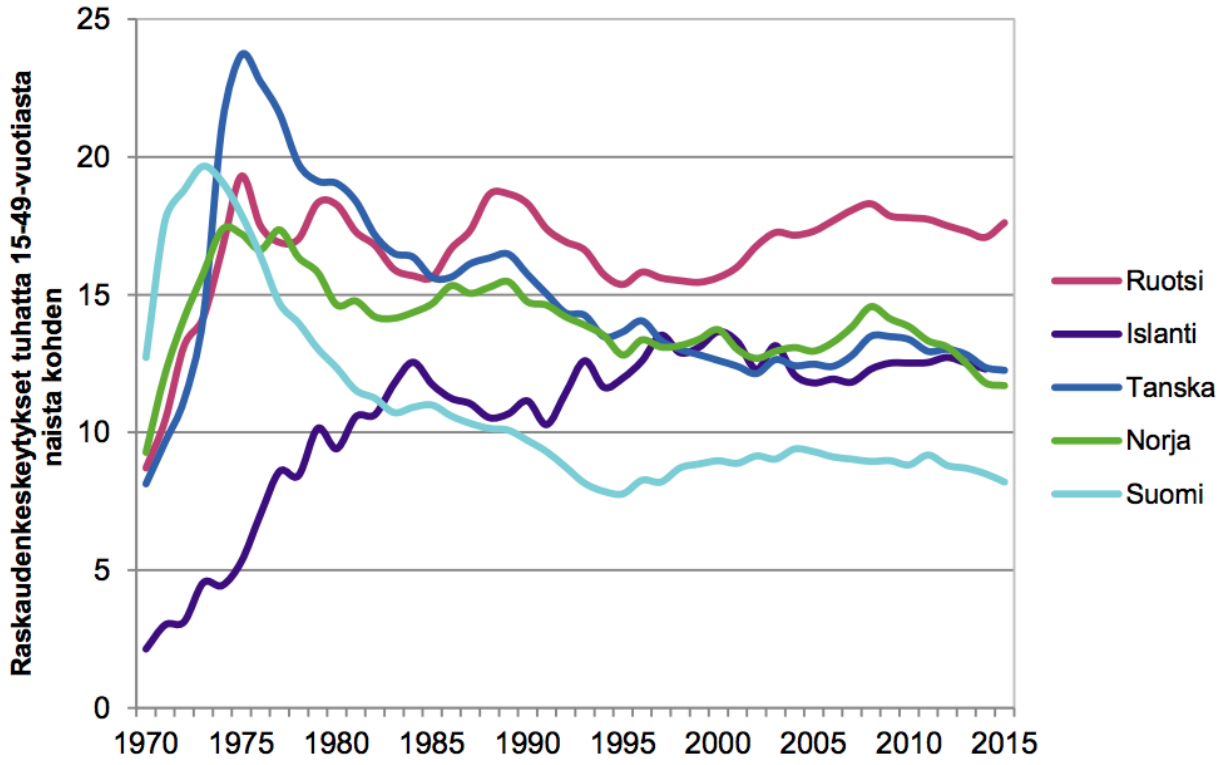
Lähde: Raskaudenkeskeyttämisrekisteri, THL

thl

Raskaudenkes-keytys lainsäädäntö eri pohjoismaissa - kuka päättää?

	I trimesteri	II trimesteri	Viimeisin ajankohta
Tanska	Naisen pyynnöstä 12+0 raskausviikolle	Kansallinen viranomainen	Sikiöindikaatio ad 24+0
Suomi	Yhden / kahden lääkärin päätöksellä 12+0 raskausviikolle	Kansallinen viranomainen (ts VALVIRA)	Sosiaalinen / ikäidikaatio ad 20+0 Sikiöindikaatio ad 24+0
Islanti	Naisen pyynnöstä 22+0 raskausviikolle		Ei määritelty
Norja	Naisen pyynnöstä 12+0 raskausviikolle	Kansallinen viranomainen	Erillinen indikaatio ad 22+6. Ei määritelty vakavissa sikiövaurioissa
Ruotsi	Naisen pyynnöstä 18+0 raskausviikolle	Socialstyrelsen	Sikiöindikaatio ad 22+0

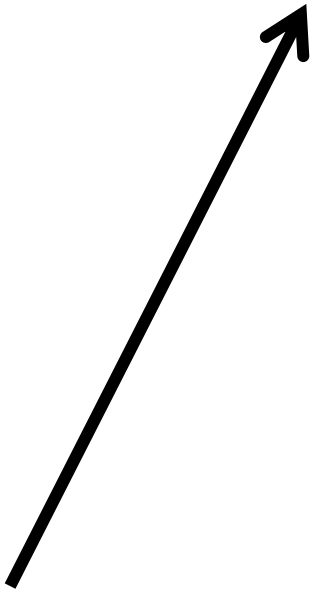
Raskaudenkeskeytyksen ilmaantuvuus pohjoismaissa 1970-2015 (www.thl.fi)

Keskeytyspotilaan hoitopolku Suomessa…

1. Avosektori

- <u>Lausunnonantajalääkäri</u>
  - Yleistilanteen kartoitus
  - Raskauden keston määritys
  - Keskeytysinformaatio
  - Jatkoehkäisyn suunnittelu
  - AB1-lomake
  - Tarvittavat näytteet
    - PVK, veriryhmä, klamydia, HIV ja PAPA tarvittaessa
  - Ohjaus jatkohoitoon
    - Pt soittaa keskeytyssairaan pkllle
  - Tukipalvelut?

2. Keskeytyssairaala

- <u>Suorittajalääkäri</u>
  - Em asiat
  - Keskeytyspäätöksen varmistus
  - Raskauden keston varmistus
  - Keskeytysmenetelmän valinta, ohjaus ja ohjelmointi
  - Jatkoehkäisy
  - AB4 ilmoitus THLlle (1kk)

3. Jälkitarkastus avosektorilla

- **S-hCG määritys**
- **Terveydenhoitajan vo**

Kansalaisaloitteen keskeinen sisältö

01

Keskeytys tulee saada **pyynnöstä 12. raskausviikkoon asti**

02

Vaatimus **keskeytyksen perustelusta** esimerkiksi sosiaalisilla syillä tulee poistaa

03

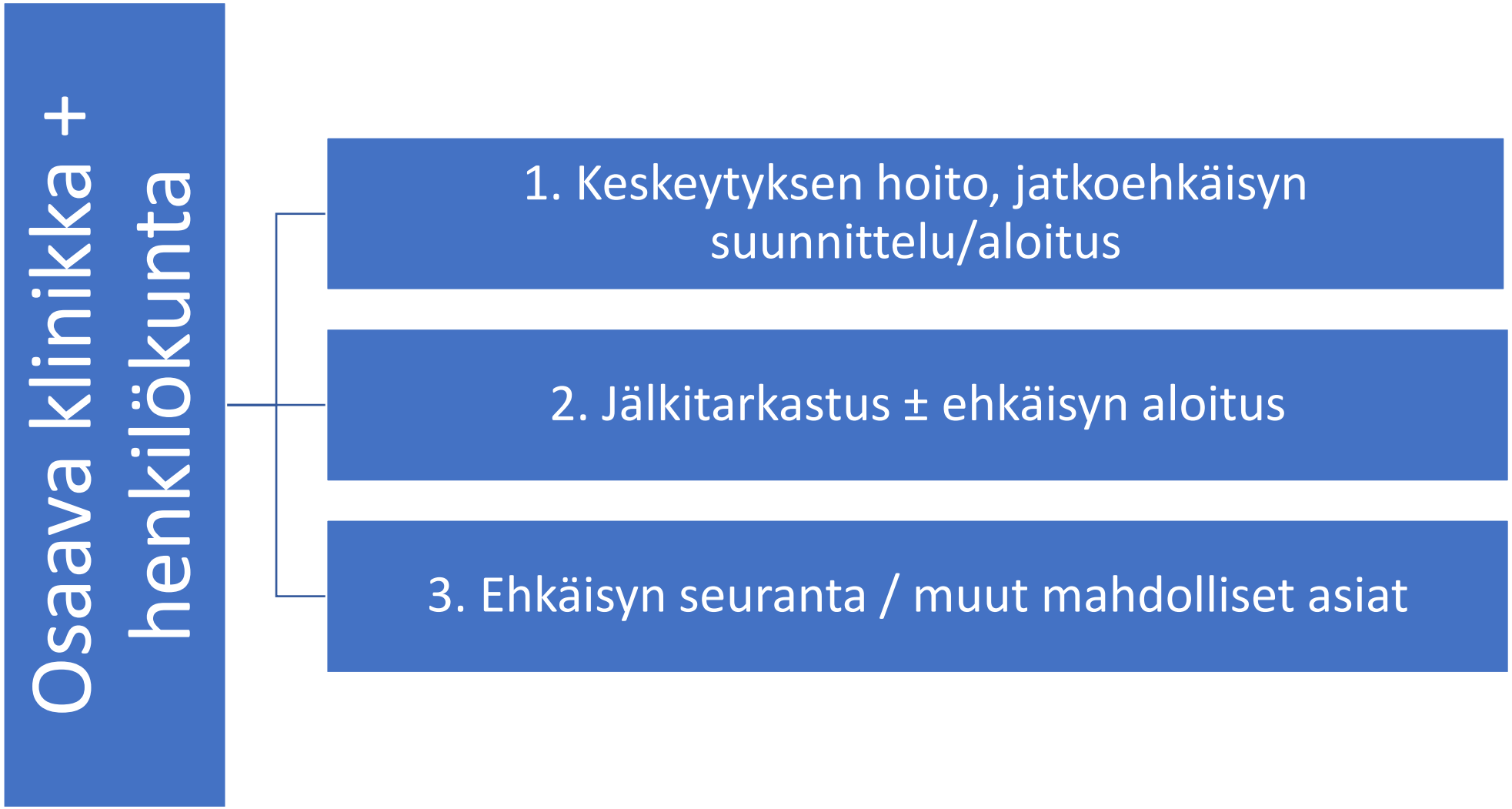
Kahden lääkärin lausunnosta tulee luopua

04

Lääkkeellinen keskeytys voidaan suorittaa ’osaavassa terveydenhuollon yksikössä’

Voisiko olla näin?

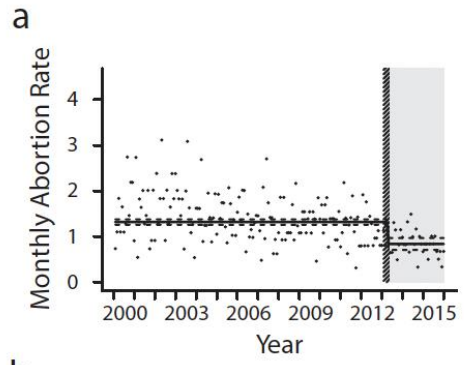
Yhden klinikan periaate varhaisen raskauden lääkkeellisessä keskeytyksessä

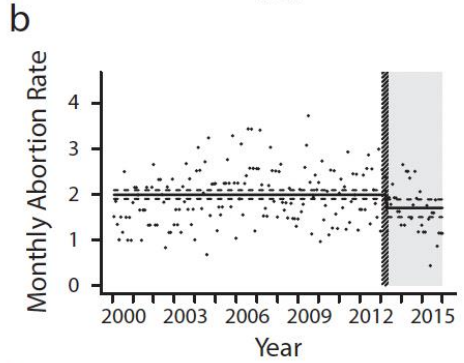

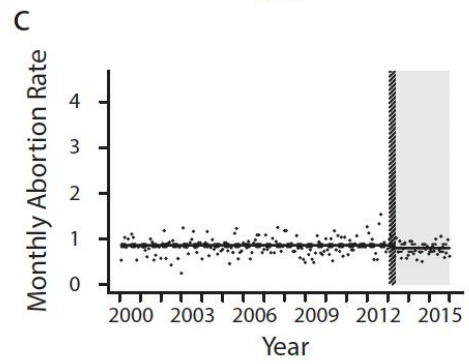
Voidaanko keskeytysten ilmaantuvuuteen vaikuttaa?

Palvelutarjonnalla on suuri merkitys!

- Raskaudenkeskeytykset vähenivät alle 25 vuotiailla Vantaalla pitkävaikutteisen ehkäisyn maksuttoman tarjonnan aloituksen jälkeen (Gyllenberg ym., Am J Public Health 2018)

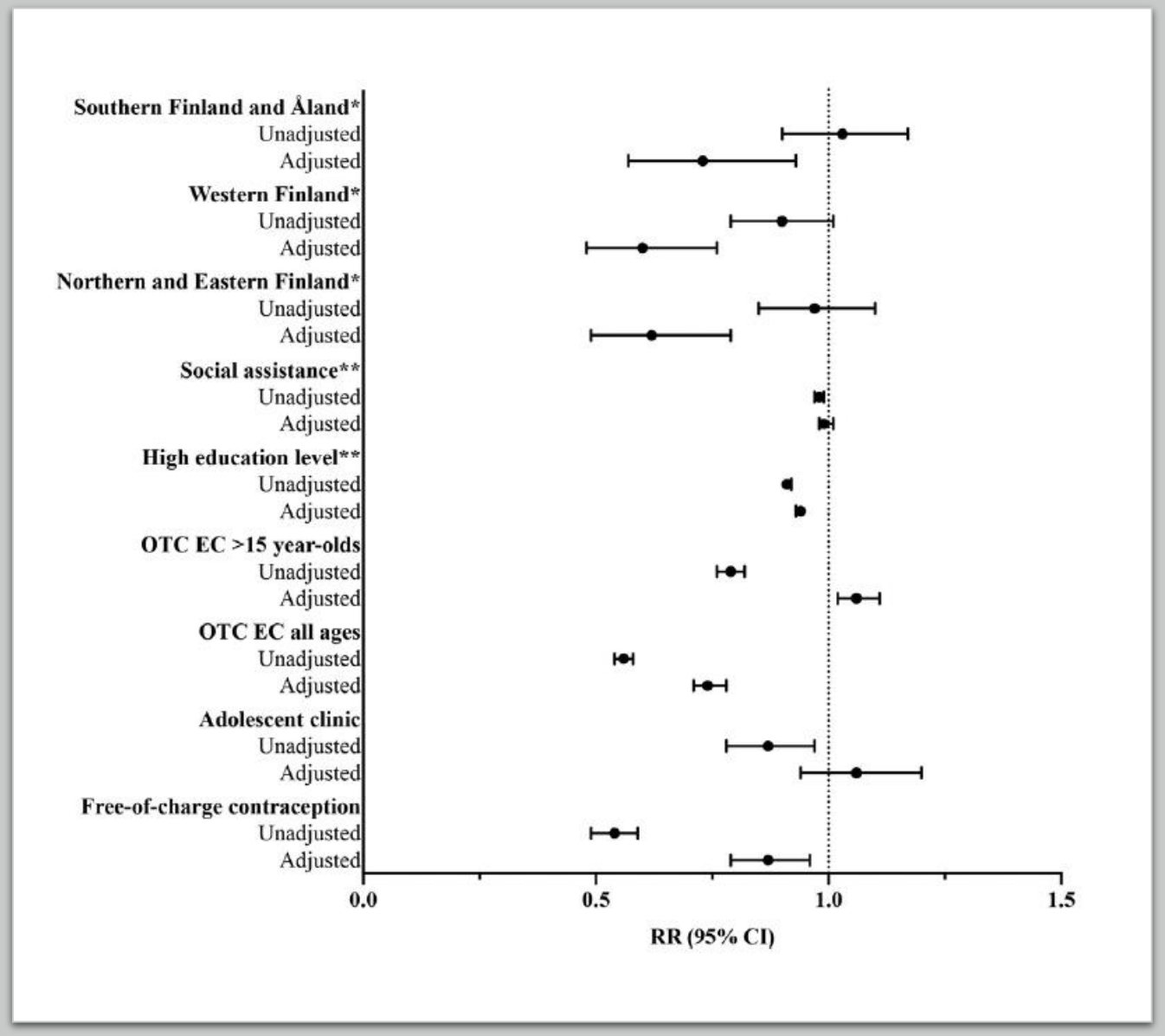

Voidaanko keskeytysten ilmaantuvuuteen vaikuttaa?

Kunnissa, joissa tarjotaan maksutonta raskauden ehkäisyä on vähemmän teiniraskauksia (Jalanko ym., BMJ Open 2021)

Raskaudenkeskeytyksen osana tarjottu kierukkaehkäisy vähentää uusien keskeytysten tarvetta 5v seuranta-aikana (Pohjoranta ym., 2020)

Figure 3A. Rate of subsequent TOP during five-year follow-up (/1000 years of follow-up).

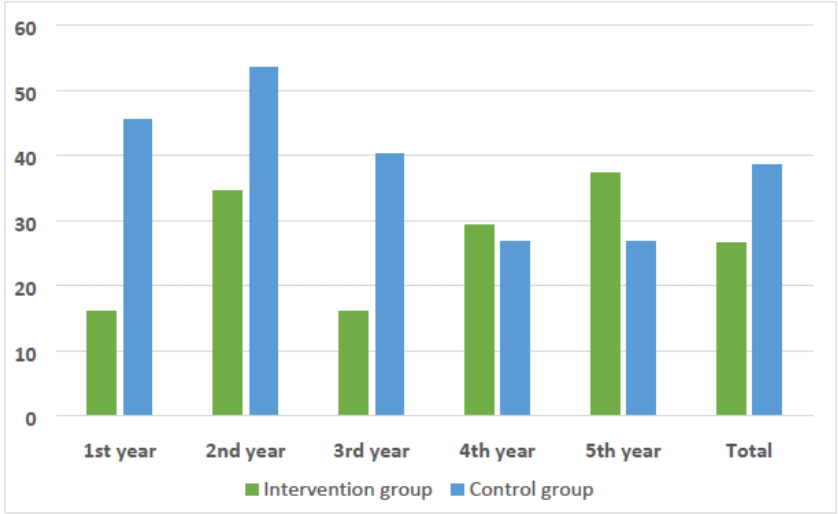

Figure 3B. Average rate of subsequent TOP during five-year follow-up (/1000 years of follow-up).

